

## ВПЛИВ БІЗНЕС-КОМУНІКАЦІЙ НА РЕАЛІЗАЦІЮ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЄКТІВ

### THE IMPACT OF BUSINESS COMMUNICATIONS ON THE IMPLEMENTATION OF SOCIO-ECONOMIC PROJECTS

*У статті визначено вплив бізнес-комунікацій на реалізацію соціально-економічних проєктів сталого, інклюзивного та смарт розвитку громад, сіл, міст, підприємств. Обґрунтовано, що бізнес-комунікації відіграють ключову роль у реалізації соціально-економічних проєктів, сприяючи взаєморозумінню, залученню ресурсів, мобілізації громадськості, формуванню партнерств та підтримці репутації. Доведено, що основними завданнями бізнес-комунікацій під час реалізації проєктів є забезпечення ефективного обміну інформацією, залучення підтримки та сприяння співпраці, управління внутрішніми комунікаціями та забезпечення якісного зовнішнього спілкування. Звернено увагу на те, що соціально-економічні проєкти мають важливе значення для громад та населення, адже сприяють розвитку підприємств, вирішенню соціальних проблем, зміцненню репутації підприємства та покращенню якості життя населення.*

**Ключові слова:** бізнес-комунікації, проєкт, соціально-економічний проєкт, сталий розвиток, громада, підприємство, населення.

*The article identifies the impact of business communications on the implementation of socio-economic projects for sustainable, inclusive, and smart development of communities, villages, cities, and enterprises. It is substantiated that business communications play a key role in the implementation of socio-economic projects, promoting mutual understanding, attracting resources, mobilizing the public, forming partnerships, and maintaining reputation. It is proved that the main tasks of business communications during project implementation are to ensure effective information exchange, attract support and promote cooperation, manage internal communications, and ensure high-quality external communication. It is substantiated that proper internal communication contributes to creating a favourable working atmosphere, increases employee motivation and helps strengthen team spirit, and allows us to identify and resolve possible problems or conflicts that may arise during the project implementation on time. It is noted that socio-economic projects are important for communities, and the population, as they contribute to the development of enterprises, solving social problems, strengthening the reputation of the enterprise, and improving the quality of life of the population. It is substantiated that socio-economic projects contribute to the development of an enterprise by introducing new innovations, improving productivity and efficiency of production, and helping to strengthen the competitiveness of an enterprise in the market, ensuring its stability and increasing its profitability. It has been found that the implementation of socio-economic projects has a positive impact on the economic development of the region (increased investment, development of small and medium-sized enterprises, creation of new jobs, and support for local entrepreneurs), which contributes to economic growth, ensure sustainable, inclusive and early development of the region. It is proved that the social effect of the implementation of socio-economic projects is manifested in improving the quality of life of the population, and the economic effect is an increase in the national income and profits of an individual enterprise.*

**Key words:** business communications, project, socio-economic project, sustainable development, community, enterprise, population.

УДК 316.77

DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastruct72-21>

**Хомюк Н.Л.**

д.е.н., доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, Волинський національний університет імені Лесі Українки

**Бортнік С.М.**

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, Волинський національний університет імені Лесі Українки

**Khomiuk Nataliia**

Lesya Ukrainka Volyn National University

**Bortnik Svitlana**

Lesya Ukrainka Volyn National University

**Постановка проблеми.** Враховуючи повномасштабне вторгнення росії в Україну та інтеграцію нашої держави із європейськими країнами, системи бізнес-комунікацій, управління проєктами, міжнародного співробітництва, електронного бізнесу намагаються адаптуватись до реалій сьогодення. Через брак досвіду щодо дотримання норм ділового протоколу стратегічне партнерство у сфері реалізації соціально-економічних проєктів немає можливості розвитку. Тому недостатньо ефективна комунікація під час управління соціально-економічними проєктами перешкоджає досягненню поставлених цілей щодо сталого розвитку громад, сіл, міст, підприємств загалом. Актуальними залишаються питання оптимізації процесу прийняття управлінських рішень, прозорості у сфері публічного управління, підвищення рівня залученості населення до процесів прийняття рішень, удосконалення каналів комунікацій при розробці та реалізації соціально-економічних проєктів.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Дослідженням проблем ефективного спілкування

та бізнес-комунікацій приділено увагу таких вчених як Т. Гриценко, С. Гриценко, В. Жмуденко, Т. Іщенко, Б. Ковальов, Л. Лесько, Т. Мельничук, А. Павлик, В. Панченко, М. Прищак, С. Федина, Л. Шульгіна та інші. Однак, попри значний обсяг публікацій із даної тематики, залишається недостатньо досліджений вплив бізнес-комунікацій на реалізацію соціально-економічних проєктів розвитку громад, сіл, міст, підприємств тощо.

**Постановка завдання.** Метою дослідження є визначення впливу бізнес-комунікацій на реалізацію соціально-економічних проєктів сталого, інклюзивного та смарт розвитку громад, сіл, міст, підприємств тощо.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Із зростанням глобалізаційних процесів все більша увага приділяється ролі комунікації для успішної економічної діяльності громад, підприємств, організацій. З'являється потреба у встановленні ефективної комунікації між суб'єктами економічних відносин для реалізації соціально-економічних та екологічних проєктів. Комунікації відіграють

важливу роль у розвитку не лише підприємства, а й громади загалом, адже дають змогу відобразити наявні проблеми в процесі управління й сприяють вирішенню їх та налагодженню співпраці між підприємством й органами влади, науковцями, громадськими організаціями, населенням тощо. Завдяки глобальним електронним мережам та засобам бізнес-комунікацій працівники одного підприємства можуть одночасно працювати над вирішенням наукового, виробничого, соціального чи екологічного завдання незалежно від місця їх знаходження.

Погоджуємось з думкою Л. Шульгіни, що роль комунікації останнім часом посилюється, і на сьогодні вона стала важливою формою політичної, наукової, організаційної і технічної сили у суспільстві. Адже саме за допомогою комунікації будь-яка організація чи підприємство взаємодіє як з внутрішнім середовищем (власними працівниками), так і з зовнішнім середовищем (усіма організаціями, стейкхолдерами та населенням, що не входять до внутрішнього середовища). Адже, комунікація дозволяє обмінюватися думками, ідеями, інформацією, – і все це забезпечує її учасникам взаєморозуміння. Тому на думку науковиці, від комунікацій залежить як успіх, так і провал; і вони важливі як для соціальних систем (у т.ч. підприємств, організацій тощо), так і для окремих їх членів. Саме через комунікації кожен з нас може досягнути цілей, граючи за їх допомогою певну роль у міжособистісних стосунках, здійснюючи інформаційний обмін і впливаючи на процес прийняття рішень [1].

В. Панченко виокремлює наступні типи комунікацій [2]:

- формальні – це ті, які встановлюється організаційною структурою підприємства. Якщо управління має багато рівнів, то існує висока ймовірність спотворення інформації, адже кожен відділ може коригувати комунікаційні повідомлення;

- неформальні – це спілкування між друзями, знайомими або передача чуток. За даними зарубіжних дослідників саме неформальна комунікація забезпечує близько 70% інформації співробітникам організації, але 80% з цієї інформації є виробничою;

- вертикальні – це спілкування, що відбувається між вищими рівнями управління, включаючи висхідну та низхідну комунікацію;

- горизонтальні – це канал обміну інформацією між відділами координації дій;

- міжособистісні – це вербальне спілкування між людьми в будь-якому вигляді комунікації.

В. Жмуденко акцентує увагу на тому, що у сучасних підприємствах комунікація не є просто засобом передачі інформації, а стала основним інструментом управління діловими відносинами. Інформація, канали комунікації та ефективно їх

використання складають інформаційно-комунікативну інфраструктуру підприємства. Регламент проходження інформації на підприємствах, який враховує ієрархічну структуру організації, на його думку, також відіграє важливу роль у комунікаційному забезпеченні управління персоналом [3].

Бізнес-комунікація (business communication), що походить від англійських слів "business" (справа, діло) та латинського "communicatio" (зв'язок), охоплює комунікаційні процеси як міжгрупові, так і міжособистісні, які використовуються в сфері ділових відносин.

На думку П. Пуцентейла, А. Довбуша, Т. Бінчаровської та В. Гомотюк, роль бізнес-комунікацій зростає у глобальному світі та визначає стратегії розвитку компанії. Тому головне призначення сучасних комунікацій, на їхню думку, полягає не просто в обміні аналітичною інформацією або доведенні її до різних стейкхолдерів, а в забезпеченні їх більшої залученості до нових бізнес-процесів, зміна засобів і каналів їх взаємодії, підвищенні довіри між ними, зміцненні конкурентоспроможності бізнесу за рахунок нових чинників [4].

Тому бізнес-комунікації є надзвичайно важливими для розвитку підприємства, адже налагоджують та підтримують взаємозв'язки між усіма зацікавленими особами. Для досягнення комерційного успіху підприємства та організації вступають у ділові відносини. Адже від правильного ведення переговорів, належного оформлення документів та вміння використовувати засоби масової комунікації буде залежати успіх укладення майбутніх комерційних угод. Таким чином, ділові комунікації є важливою складовою процесу управління [5].

Ділові комунікації мають конкретні цілі та наміри. Тому учасники комунікації намагаються передати не лише просту інформацію, а вже готову інформацію, яку вони вважають скомп'юнованою та сформульованою таким чином, щоб отримати очікуваний результат, поведінку або реакцію, наприклад, залучення інвесторів до реалізації соціально-економічних проєктів.

О. Пономаренко розглядає соціальний проєкт як комплексний план заходів, що передбачає вкладення ресурсів (інформаційних, фінансових, інтелектуальних, матеріальних, управлінських та ін.), спрямований на досягнення якісно нового соціального ефекту (зростання рівня й якості життя населення, забезпечення зайнятості, підтримка галузей соціальної сфери, запобігання соціальним конфліктам тощо) і здійснюваний у певний термін [6].

С. Кропельницька, Т. Мигович, М. Кулеша-Любінець акцентують увагу на тому, що громада (організація) в ході реалізації соціальних проєктів може мати декілька цілей: як розвиток толерантного, доброго та освіченого суспільства, так

і власну вигоду (прибуток, висвітлення у засобах масової інформації, імідж соціально відповідального бізнесу). Науковці вважають, що найчастіше у сучасних соціальних проєктах гармонійно поєднуються обидві цілі [7].

На нашу думку, основними завданнями бізнес-комунікацій під час реалізації соціально-економічних проєктів є:

1. Забезпечення ефективного обміну інформацією. Бізнес-комунікації відіграють ключову роль у передачі інформації між різними стейкхолдерами проєкту, такими як учасники проєкту, інвестори, партнери та споживачі. Завдяки ефективній комунікації стейкхолдери обмінюються необхідною інформацією, включаючи цілі проєкту, плани, ризики та результати. Це сприяє збільшенню зрозумілості, згоди та співпраці між всіма сторонами, що сприяє успішній реалізації проєкту.

2. Залучення підтримки та сприяння співпраці. Бізнес-комунікації допомагають залучити підтримку різних зацікавлених сторін, таких як органи влади, громадські організації тощо. Шляхом ефективної комунікації під час презентації проєкту розкривається його цінність, соціальна вигода та позитивний вплив на екологію. Взаємодія зі зацікавленими сторонами сприяє створенню сприятливого середовища для реалізації проєкту, сприяє підтримці та співпраці, що допоможе під час його реалізації.

3. Управління внутрішніми комунікаціями. Внутрішні комунікації в бізнесі відіграють важливу роль у забезпеченні взаєморозуміння та співпраці всередині організації під час реалізації соціально-економічних проєктів. Одне з головних завдань полягає у забезпеченні чіткого і ефективного потоку інформації серед різних відділів, проєктних команд та співробітників. Це включає розповсюдження цілей та завдань проєкту, розподіл ролей та відповідальності, обмін важливою інформацією про прогрес виконання та вирішення проблем. Правильна внутрішня комунікація сприяє створенню сприятливої робочої атмосфери, підвищує мотивацію співробітників та сприяє зміцненню командного духу. Крім того, це дозволяє вчасно виявляти та вирішувати можливі проблеми або конфлікти, що можуть виникнути під час реалізації проєкту.

4. Забезпечення якісного зовнішнього спілкування. Бізнес-комунікації також включають в себе зовнішнє спілкування зі зацікавленими сторонами поза організацією, такими як клієнти, постачальники, інвестори, засоби масової інформації та громадськість. Важливо встановити позитивні та довірчі стосунки з цими стейкхолдерами, щоб забезпечити їх підтримку та сприяння під час реалізації проєкту. Через зовнішнє спілкування бізнес-комунікації мають на меті формувати та підтримувати позитивний імідж організації серед

громадськості. Це можливо реалізувати за допомогою публічних виступів, розміщення прес-релізів, організацію заходів та презентацій, співпрацю з медіа та соціальними мережами.

Ефективна комунікація між бізнесом, урядом, громадськістю та іншими зацікавленими сторонами є ключовим фактором для досягнення поставлених цілей та забезпечення сталого, інклюзивного та смарт розвитку. Один з аспектів, який необхідно врахувати, це взаєморозуміння між різними сторонами. Бізнес-комунікація повинна бути чіткою, зрозумілою та прозорою, щоб уникнути непорозуміння та конфліктів. Правильне сприйняття та розуміння мети та цілей соціально-економічних проєктів є важливим для їх успішної реалізації.

Крім того, бізнес-комунікація сприяє забезпеченню підтримці та залученню ресурсів для соціально-економічних проєктів. Ефективне спілкування з потенційними інвесторами, партнерами та спонсорами дозволяє збільшити шанси на залучення фінансових ресурсів, технологій та інших необхідних засобів для реалізації проєктів.

Також важливо врахувати вплив бізнес-комунікацій на усвідомлення та мобілізацію громадськості. Ефективна комунікація сприяє стимулюванню зацікавленості, підтримці та участі громадськості в соціально-економічних проєктах. Адже, якщо люди розуміють користь від реалізації проєкту, вони більш схильні долучитися до досягнення цілей, використовуючи свої ресурси та час.

Бізнес-комунікація також впливає на репутацію соціально-економічних проєктів, адже, якщо комунікаційна стратегія підтримує відкритий та довірливий діалог з громадськістю, створює механізми зворотного зв'язку та враховує побажання та потреби зацікавлених сторін, це позитивно впливає на сприйняття проєкту громадськістю. Засоби комунікації, такі як веб-сайти, прес-релізи, публічні заходи та інші канали спілкування, можуть бути використані для поширення інформації про соціально-економічні проєкти, залучення уваги та забезпечення взаємодії зі зацікавленими сторонами. Крім цього, ефективна бізнес-комунікація сприяє формуванню партнерств щодо співпраці під час реалізації соціально-економічних проєктів.

Значення соціально-економічних проєктів для підприємств, громад та населення подано у таблиці 1.

На нашу думку, соціальний ефект від реалізації соціально-економічних проєктів проявляється у підвищенні якості життя населення, а економічний ефект – у збільшенні ВВП, ВНП, національного доходу та прибутків окремого підприємства.

**Висновки з проведеного дослідження.** Вплив бізнес-комунікацій на реалізацію соціально-економічних проєктів є надзвичайно важливим і від них залежить успіх чи невдача таких проєктів.

Таблиця 1

**Значення соціально-економічних проєктів для підприємств, громад та населення**

Значення	Сутність
Розвиток підприємства	Соціально-економічні проєкти сприяють розвитку підприємства шляхом впровадження нових інновацій, покращення продуктивності та ефективності виробництва. Це допомагає зміцнювати конкурентоспроможність підприємства на ринку, забезпечувати його стабільність та збільшувати його доходність.
Соціальна відповідальність	Реалізація соціально-економічних проєктів показує соціальну відповідальність підприємства перед громадою та населенням. Це включає в себе забезпечення сталого розвитку, збереження довкілля, створення робочих місць, підтримку освіти та культури, сприяння соціальному благополуччю та підвищенню якості життя сільського та міського населення.
Залучення і підтримка громади	Соціально-економічні проєкти спрямовані на вирішення конкретних проблем або потреб громади, таких як розвиток інфраструктури, соціальне житло, охорона здоров'я, освіта тощо. Це сприяє покращенню якості життя громади, підвищенню її соціального статусу та задоволенню потреб населення.
Позитивна репутація	Реалізація соціально-економічних проєктів сприяє позитивному сприйняттю підприємства як соціально відповідального. Це позитивно впливає на репутацію фірми та, відповідно, збільшує доходи підприємства.
Залучення компетентних співробітників	Соціально-економічні проєкти створюють привабливе робоче середовище для компетентних фахівців. Підприємства, які активно займаються соціально-економічними проєктами, зазвичай відомі своєю позитивною репутацією та сприяють розвитку професійних навичок та особистісного зростання своїх працівників. Це дозволяє залучати та утримувати компетентних спеціалістів, що надає конкурентну перевагу для підприємства.
Стимулювання економічного розвитку регіону	Реалізація соціально-економічних проєктів має позитивний вплив на економічний розвиток регіону: збільшення інвестицій, розвиток малих і середніх підприємств, створення нових робочих місць та підтримку місцевих підприємців. Це сприяє зростанню економіки, забезпечує сталий, інклюзивний та старт розвитку регіону та покращення життя населення.

Джерело: розроблено авторами

Тому бізнес-комунікації відіграють ключову роль у реалізації соціально-економічних проєктів, сприяючи взаєморозумінню, залученню ресурсів, мобілізації громадськості, формуванню партнерств та підтримці репутації. Основними завданнями бізнес-комунікацій під час реалізації соціально-економічних проєктів є забезпечення ефективного обміну інформацією, залучення підтримки та сприяння співпраці, управління внутрішніми комунікаціями та забезпечення якісного зовнішнього спілкування. Загалом, соціально-економічні проєкти мають важливе значення для підприємств, громад та населення тому, що сприяють розвитку підприємств, вирішенню соціальних проблем, зміцненню репутації підприємства та покращенню якості життя населення.

**БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:**

1. Бізнес-комунікації: навч. посіб. / уклад. Л. М. Шульгіна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 151 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/52779>.
2. Панченко В. Комунікаційні процеси в ефективному управлінні персоналом. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Серія: Економічні науки.* 2016. Вип. 30. С. 147–154.

3. Жмуденко В.О. Роль ділових комунікацій в системі управління. *Innovative trends of science and practice, tasks and ways to solve them:* матеріали The XVI International Scientific and Practical Conference. April 26 – 29. 2022. Athens. Greece. P. 135–136.

4. Пуцентейло П., Довбуш А., Бінчаровська Т., Гомотюк В. Сучасні технології бізнес-аналітики як інструмент для підвищення бізнес-комунікацій компанії. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації.* 2022. Вип. 1–2. С. 29–40.

5. Хомюк Н. Роль ділових комунікацій у розвитку підприємства. *Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти:* матеріали V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 22–23 березня 2023 р. Ч. 2. Львів : ЛНУП, 2023. С. 200–201.

6. Пономаренко О.В. Інструменти управління ризиками соціальних проєктів. *Актуальні проблеми державного управління.* 2008. Вип. 4 (34). С. 160–166.

7. Кропельницька С.О., Мигович Т.М., Кулеша-Любінець М.М. Розроблення та реалізація соціальних проєктів в Україні. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво.* 2019. № 1 (106). С. 37–43.

**REFERENCES:**

1. Shulhina L.M. (2023). *Biznes-komunikatsii: navch. posib.* [Business communications: textbook]

Kyiv: KPI im. Ihoria Sikorskoho. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/52779>. (in Ukrainian)

2. Panchenko V. (2016). Komunikatsiini protsesy v efektyvnomu upravlinni personalom [Communication processes in effective personnel management]. *Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky – Scientific works of Kirovohrad National Technical University. Series: Economic Sciences*. vol. 30. pp. 147–154. (in Ukrainian)

3. Zhmudenko V.O. (2022) Rol dilovykh komunikatsii v systemi upravlinnia [Role of business communications in the management system]. Innovative trends of science and practice, tasks and ways to solve them: materialy The XVI International Scientific and Practical Conference. April 26–29. 2022. Athens. Greece, pp. 135–136. (in Ukrainian)

4. Putsenteilo P., Dovbush A., Bincharovska T., Homotiuk V. (2022). Suchasni tekhnolohii biznes-komunikatsii kompanii [Modern business intelligence technologies as a tool for improving company business communications]. *Instytut bukhhalterskoho obliku,*

*kontrol ta analiz v umovakh hlobalizatsii – Institute of accounting, control, and analysis in the context of globalization*. vol. 1–2. pp. 29–40. (in Ukrainian)

5. Khomiuk N. (2023). Rol dilovykh komunikatsii u rozvytku pidpriemstva [The role of business communications in the development of the enterprise]. Proceedings of the *Aktualni problemy suchasnoho biznesu: oblikovo-finansovyi ta upravlinskyi aspekty (Lviv, March 22-23, 2023)*. Ch. 2. Lviv: LNUP, pp. 200–201. (in Ukrainian)

6. Ponomarenko O.V. (2008). Instrumenty upravlinnia ryzykamy sotsialnykh proektiv [Risk management tools for social projects]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia – Actual problems of public administration*. vol. 4 (34), pp. 160–166. (in Ukrainian)

7. Kropelnytska S.O., Myhovych T.M., Kulesha-Liubinets M.M. (2019). Rozroblennia ta realizatsiia sotsialnykh proektiv v Ukraini [Development and implementation of social projects in Ukraine]. *Derzhava ta rehiony. Serii: Ekonomika ta pidpriemnytstvo – State and regions. Series: Economics and entrepreneurship*, vol. 1 (106), pp. 37–43. (in Ukrainian)